

Kontrollakt 30.05.2016 nr 12.2-4/2
riigihangete korraldamise kontrollimise kohta Veeteede Ametis

Kontrollimise alus: rahandusministeeriumi 04.04.2016 kiri nr 12.2-4/05305

Kontrolliobjekti nimetus: Veeteede Amet

Kontrolliobjekti registrikood: 70002414

Kontrolliobjekti juhi nimi ja ametinimetus: Rene Arikas, peadirektor

Kontrolli käigus andsid selgitusi: Toomas Leetjõe, peadirektori asetäitja

Milvi Kook, eelarveosakonna peafinantsist

Evelin Karofelt, haldusosakonna peaspetsialist

Kontrollitav ajavahemik: 01.01.2015 – 31.12.2015

1. Kontrollimise eesmärk ja ulatus

1.1. Kontrollimisele kuulus Veeteede Ametis (edaspidi ka hankija) riigihangete korraldamisel riigihangete seaduses (RHS) sätestatud nõuetest kinnipidamine ajavahemikul 01.01.2015 - 31.12.2015.

1.2. Kontrollimise eesmärgiks oli muu hulgas tuvastada, kas riigihanke piirmäära ületavate tehingute korral on korraldatud hankemenetlus; lihthanke piirmäära ületavate tehingute puhul on korraldatud lihthange; hankija on järginud riigihanke osadeks jaotamise keeldu; erandlike hankemenetluste liigi (väljakuulutamisetähtaegade ja väljakuulutamistega läbirääkimistega hankemenetlused) valik on olnud õiguspärane; hankelepingute sõlmimine ja muutmine on toimunud nõuetekohaselt; hankija on järginud RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.

1.3. Kontrollitaval ajavahemikul on hankija riikliku riigihangete registri (edaspidi register) kaudu korraldanud 56 riigihanget, millest:

- 1) 31 avatud hankemenetlust;
- 2) 18 lihthanget;
- 3) 6 väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetlust;
- 4) 1 lihtsustatud korras tellitavat teenust.

1.4. Registris kajastatud 56-st riigihankest oli e-menetlusena korraldatud 51 riigihanget.

1.5. Riigihangete korraldamist Veeteede Ametis reguleerib RHS § 13¹ alusel peadirektori 04.03.2015 käskkirjaga nr 29-VA kinnitatud „Veeteede Ameti hankekord“ (edaspidi ka hankekord). Riigihangete korraldamisel lähtutakse samuti peadirektori 05.04.2016 käskkirjaga nr 36-VA kinnitatud juhendist „Lepingute menetlemine“.

1.6. Majandustehingute tegemisel, sh maksumuselt riigihanke ja lihthanke piirmäära ületavate hangete teostamisel RHS-is sätestatud korrast kinnipidamist on kontrollitud hankija poolt kontrollijale esitatud finantsdokumentide (kulude väljavõtte, arved) ning registris avaldatud dokumentide, hankija selgituste ja hankelepingute alusel.

1.7. Käesolevas kontrollaktis esitatud hankija poolt tasutud maksumused on toodud ilma käibemaksuta.

1.8. Kontrollakti projekt edastati hankijale tutvumiseks 24.05.2016. Hankija kontrollakti projekti kohta vastuväiteid ja märkusi ei esitanud.

2. Riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamise kontrollimine

2.1. Riigihanke menetluse korraldamine

Kontrollimisel tuvastati, et arvestamata RHS § 16 lg 1 sätestatuga on hankija RHS § 18² sätestatud korrast lihthanget korraldamata soetanud kontrollitava perioodi jooksul samaliigilisi ja sama eesmärgi saavutamiseks (istuva viisiga töökoha loomine/töötingimuste parandamine) vajalikke töötoole, mille eest on järgnevate majandustehingute alusel tasunud kokku 11 921,42 eurot:

- 1) Isku Mööbli AS, maksumus 7756,42 eurot (arved 22.10.2015 nr 2153178 ja 11.12.2015 nr E2151609);
- 2) Optiform OÜ, maksumus 4165,00 eurot (Ostu-müügileping 15.05.2015).

Hankija on vastavalt enda vajadustele jaganud töötoolide riigihanke kogumaksumusega 11 921,42 eurot eelpool viidatud tehingutega osadeks. Tehingute kogumaksumus ületab RHS § 15 lg 3 sätestatud lihthanke korraldamise kohustuse maksumuse piirmäära 10 000 eurot, kuid hankija ei ole iga osa suhtes korraldanud nõuetekohast lihthanget. Hankija selline tegevus on kaasa toonud RHS § 23 lg 2 rikkumise, mille kohaselt osadeks jaotatud riigihanke iga osa kohta hankelepingu sõlmimisel kohaldatakse kõigi osade summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele kohaldatavat korda.

2.2. Vastutus riigihanke menetluse korraldamata jätmise eest

RHS § 104 lg 1 p 1 kohaselt teostab rahandusministeerium riiklikku ja haldusjärelvalvet riigihangete korraldamise üle ning väärtegade kohtuvälist menetlust seaduses sätestatud korrast ja ulatuses. RHS § 111⁷ lg 1 kohaselt karistatakse hankelepingu sõlmimise eest ilma RHS-is nõutud lihthanget või hankemenetlust korraldamata rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

Väärteomenetluse seadustiku (edaspidi VTMS) § 3¹ lg 2 kohaselt ei pea vähetähtsa väärteo korral väärteomenetlust alustama ja võib piirduda väärteotunnustega teo toimepannud isiku suulise hoiatamisega. VTMS § 3¹ lg 4 kohaselt ei ole väärtegu vähetähtis, kui väärteo toimepanemiseiga on tekitatud kahju või kui väärteoteates on osutatud tekitatud kahjule.

Kuivõrd tuvastatud asjaoludest ei nähtu, et käeoleva kontrollakti p 2.1 osundatud töötoolide soetamisega oleks tekitatud kahju, ei alusta rahandusministeerium võimaliku väärteo tunnuste olemasolu tõendamiseks väärteomenetlust ning piirdub üksnes hankija suulise hoiatamisega.

3. Kokkuvõte

3.1. Hankija on kontrollitaval ajavahemikul korraldanud riigihankeid valdavas osas kooskõlas RHS-is sätestatuga. Järelevalvemenetluse käigus tuvastati kõrvalekaldumine RHS-is sätestatud korrast, mis on seotud riigihanke nõuetekohase menetluse korraldamata jätmisega (vt käesoleva kontrollakti p 2.1). Tuvastatud RHS-i rikkumine on käsitletav üksikjuhtumina ning süsteemseid kõrvalekaldeid RHS-is sätestatud kohustustest menetluse käigus ei tuvastatud.

3.2. RHS § 55 lg 7 kohaselt peab hankija alates 01.01.2013 võimaldama pakkumuste ja taotluste elektroonilist esitamist vähemalt 50 protsendi ulatuses hankija eelarveaastal planeeritavate riigihangete rahalisest mahust. Hankija poolt e-menetluste tulemusel sõlmitud lepingute kogumaksumus moodustas kõikide 2015 riigihangete registris alustatud riigihangete tulemusel sõlmitud lepingute maksumusest ca 95%. Eeltoodust tulenevalt tunnustame hankijat pakkumuste elektroonilise esitamise ja menetlemise juurutamise eest ning RHS § 55 lg 7 sätestatud e-menetluste miinimummäära oluliselt tulemuslikuma täitmise eest.

3.3. Kontrollimise käigus ilmnnes, et hankekord ega hankeplaan ei ole hankija veebilehelt vabalt kättesaadav. Hankija selgitas, et nende dokumentidega on soovi korral kõigil võimalik tutvuda dokumendiregistri kaudu. Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna poolt läbiviidud hankekordade analüüsi (vt <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/riigihangete-korraldamine>) põhjal on nii hankekord kui ka hankeplaan riigihangete üldpõhimõtetest kantuna avalikud dokumendid, mille vaba ja piiranguteta elektrooniline kättesaadavus tagab hankekorralduse kontrollitavuse ja läbipaistvuse ning olemasoleva konkurentsi efektiivse ärakasutamise riigihankel. Eeltoodust tulenevalt soovime hankijal oma veebilehel avalikult kättesaadavaks teha hankekord ja igaaastane hankeplaan.

3.4. Kontrollvisiidi käigus üleskerkinud RHS-i rakendamise seotud probleemid (riigihanke eeldatava maksumuse määramine ja selle suuruselt sõltuvalt menetlusreeglite kohaldamine, riigihanke osadeks jaotamine, hankemenetluse liigi valik, raamleping) on läbi arutatud hankija esindajatega ning antud selgitusi nende edaspidiseks vältimiseks. Soovitame riigihangete korraldamisega tegelevatel ametnikel tutvuda jooksvalt e-riigihangete keskkonna veebilehel avaldatud juhendmaterjalidega riigihangete korraldamise kohta ning korduma kippuvate küsimuste rubriigiga (e-riigihangete keskkonna infoportaal: <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest>). Täiendavalt juhime tähelepanu, et riigihangete korraldamist puudutavate küsimustega on võimalik pöörduda rahandusministeeriumi poole läbi järgmiste kontaktide: nõustamispäringud: riigihanked@fin.ee; tel 611 3701 ning registri kasutajatugi: register@riigihanked.riik.ee, tel 611 3693, 611 3703.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kati Orgmets
osakonnajuhataja asetäitja
riigihangete ja riigiabi osakond

Järelevalvetoiminguid teostanud ametnik:

Andres Valdna
peaspetsialist
riigihangete ja riigiabi osakond
611 3710; andres.valdna@fin.ee